

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Začasno le enkrat na teden.

Uredništvo in upravnništvo:

Ljubljana, Velika Čolnarska ulica šte. 19.

Naslov za dopise: Ljubljana p. p. 168.

Naslov za telegrame: »Naprejš«, Ljubljana.

Čekovni račun šte. 14.398. (KDZ)

NAPREJ

Glasiło Jugoslovanske socialno demokratične stranke (JSDS).

Letnik VIII., šte. 25.

Četrtna »Naprejš« številka
izhaja kot tednik:

LJUDSKI GLAS

Glasiło Kmetstvo-delavske zveze.
Stane letno 72 Din
mesečno 6 Din

Stane mesečno 25 Din, začasno 6 Din.
Za inozemstvo 35 Din, začasno 10 Din.

Oglasi:

Prostor 1×55 mm 60 par. Mali oglasi:
beseda 60 par, najmanj 5 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se
ne priobčijo. — Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

Potlačene manifestacije proletariata na Dunaju.

Potek dunajskih dogodkov. — Mirne demonstrante atakira policija na konjih. — Policija Seiplove vlade strelja na demonstrante od vseh strani. — Razkačena množica napade in zažge policijsko stražnico, iz katere streljajo policaji. — Tudi iz justične palače strelja policija na množico. — Razjarjena množica zažge justično palačo in uredništva klerikalne »Reichspost« in »Wiener Neueste Nachrichten«. — Policijski kordoni zatvorijo ulice in streljajo salve v sem in tja bežečo množico. — Čez sto mrtvih in čez tisoč ranjenih.

Generalni protestni štrajk je začel spontano že v petek zjutraj. V soboto proklamira načelstvo soc. dem. stranke in strokovne komisije 24urni protestni štrajk ter štrajk železničarjev in poštarjev do preklica. Socialno-demokratična občina organizira občinsko stražo. V ponedeljek zjutraj se je zopet začelo delati. Pogreb žrtev je bil v sredo.

Naši kapitalistični dnevniki so predstavljali dunajske dogodke kot nekako revolucijo z jasnim namenom, da skrijejo pred ljudstvom stvarno stanje in da opravičijo brezvestno, zločinsko postopanje dunajske policije, ki je pod vodstvom klerikalne vlade.

Na Dunaju so bile že nešteto krat mogočne policijske demonstracije delavstva. Vselej so se končale te demonstracije mirno, ker policija ni izživala in streljala. V zadnjem času pa je Seiplova klerikalna vlada trpela napade fašističnih monarhističnih organizacij na mirna delavska zborovanja, na socialistične dijakke na univerzi itd.

Sodišče je te pretepače in morilce redno oproščalo. Tako je oprostilo v procesu Arensdorfer in v četrtek (dan pred dogodki) tudi fašiste, ki so ubili invalida in nekega dečka ter ranili več oseb letos januarja v Schattendorfu. Čim je bil znan izid oprostilne sodbe, so začeli fašisti demonstrirati proti delavstvu, ki je z ogorčenjem sprejelo novo oprostilno rabsodbo morilcev.

Ko je delavstvo v petek zjutraj iz časopisov zvedelo, da je dunajsko sodišče že zopet oprostilo fašiste, je spontano zapustilo delo v tovarnah ter kakor običajno korakalo v sklenjenih vrstah čez Ring pred parlament, da bi na mirnem veličanstvenem zborovanju kakor že nešteto krat dalo duška svojim protestom proti podpiranju fašistov in morilcev od strani vlade in razredne justice.

Policija pa je pri gledališču zaprla Ring s kordonom. Občinski svetnik Reismann, ki je korakal na čelu mestnega uradništva in delavstva proti parlamentu, je pozval policijskega šefa, naj pusti procesijo, ki je bila popolnoma urejena, mirno odkorakati.

Komandant konjeniške policije pa se je zagnal na čelu svojega oddelka v gosto množico, ki je začela pred konji in sabljami bežati. Ta napad je silno razkačil množico. Kakor bi trenil, so delavci napravili barikade iz vrtnih klopi, stavbenega orodja in granitnih kock tlaka, da se ubranijo pred konjeniki. Policija je začela streljati na demonstrante, kar pa je še bolj razkačilo množico, ki je napadla in razorožila nekaj najbesnejših policajev. Drugi pa so se skrili v policijsko stražnico in od tam streljali na delavce. Srd množice je rasel in kakor hudournik je planila množica na stražnico, pobila policiste in zažgala poslopje.

Od tamkaj so demonstranti drveli v uredništvo »Wiener Neueste Nachrichten«, ki zagovarja fašiste, in ga razrušili.

Policija, ki je čuvala justično palačo, je začela streljati iz tretjega nadstropja na sem in tja vrveče demonstrante. Čim so padli prvi strelji, so mladeniči vdrli v palačo, pometali akte in pohištvo na ulico in zažgali v kletih drva in akte. Republikanski Schutzbund je po velikih naporih uspel napraviti kordon, preko katerega je prišlo gasilno društvo z brizgalnimi in gasilskim orodjem.

Množice so se že malo porazgubile in umirile, ko je naenkrat zopet nastopila s puškami oborožena policija in začela streljati salve na bežeče demonstrante. Pri tem so policijski kordoni zaprli dohode in streljali na delavske množice, ki so begale sem in tja. Na ta način je policija »očistila« ulice v petek zvečer.

Ponoči med petkom in soboto je bila proklamirana generalna stavka, ki pomeni organiziran boj delavstva in organiziran protest delavstva proti krvavemu velikemu petku, ki ga je priredila policija pod vlado prelata, klerikalca Seipla.

Razburjenje nad postopanjem policije in nad klerikalno vlado, ki nosi odgovornost, je bilo med delavstvom ogromno.

Ponoči so napadli demonstranti policijsko stražnico v dunajskem okraju Hernalsu, izmetali akte in pohištvo iz nje ter jih na cesti zažgali. V soboto so bili posebno v predmestjih spopadi demonstrantov in policije na različnih krajih. Povsod je policija brezobzirno streljala, tako da so žrtve — ranjeni in ubiti — razsejani po celem mestu.

V nedeljo pa je bilo zopet popolnoma mirno po vsem mestu. Nastopila je že na ulicah od soc. dem. občine novo organizirana občinska straža, ki je, me da bi rabila orožje, vzdrževala red po celem mestu skupaj z Republikanskim Schutzbundom.

Seveda skuša kapitalistični tisk opravičiti krvavo postopanje policije proti demonstrantom, ki je prav za prav izzvalo nered, požige in kaos. Predstavlja hoče te dogodke za »delavsko revolucijo«, za neuspehi »poskus komunistov zavzeti Dunaj« itd.

Tridnevni dunajski dogodki niso bili nič drugega kakor protestna demonstracija delavstva proti fašizmu in razredni justici, ki jo je policija po starem monarhističnem receptu v krvi udušila. Šele nato se je začel organizirani boj z generalnim štrajkom, ki pa je končal, ne da bi uspelo vreči Seiplovo vlado. Pouk dunajskih dogodkov pa je za delavstvo velik in bo treba še večkrat o njih razpravljati.

Konferenca za enoten nastop v Celju.

Delegati in zaupniki JSDS in KDZ ter Dekalisti, pristaši »Enotnosti«, soglasno sprejeli temelji za skupni nastop. — Nosilec skupne liste na Štajerskem s. Möderndorfer, na Kranjskem pristaši »Enotnosti«. Na poznejši skupni konferenci vseh treh strank skušajo voditelji SPJ z zmerjanjem in kričanjem onemogočiti resno razpravo. — Voditelji SPJ vztrajajo pri svojih orjunaških parolah; trdijo, da Slovenci niso narod in da zato nimajo pravice do samoodločbe. Glavni voditelj SPJ v Mariboru gosp. Eržen izjavlja: »Tudi če crknem, Möderndorfer ne bo izvoljen na Štajerskem.«

V Celju so se v nedeljo vršile konference vseh treh socialističnih strank radi skupnega nastopa. SPJ je imela svojo konferenco v »Narodnem domu«, zaupniki JSDS in KDZ ter stranke Dekalistov »Enotnosti« so pa skupaj zborovali v veliki dvorani »Uniona«. Popoldan je prišla tudi delegacija SPJ v Union, na kar se je vršila do pozne noči skupna konferenca vseh treh strank.

S. Martinšek je otvoril ob 10. uri skupno konferenco, ki jo je sklicalo po sklepu okrožne konference celjsko tajništvo v soglasju s centralnim tajništvom JSDS. Pozval je, naj si skupna konferenca izvoli dva predsednika in dva zapisnikarja. Nato je dobil besedo s. Leskošek, ki je seznanil delegate z dosedanjim pismenim in ustnim potekom pogajanj. S. Gustinčič je v imenu Dekalistov obrazložil v daljšem govoru platformo Delavsko-kmečkega republikanskega bloka, ki je objavljena v »Enotnosti«.

Na kritična izvajanja s. Gustinčiča je odgovarjal s. Klemenčič, ki je obrazložil socialno demokratiški program v današnji konkretni politični situaciji. Naglašal je, da je razumljivo, ako vladajo med delavstvom različna naziranja o problemih velike politike, ki jih postavlja mednarodni položaj delavstva celega sveta. Delavstvo je še vse premalo razpravljalo in razmišljevalo o teh problemih, o proletarski državi, o tem, kako naj bo praktično urejeno gospodarstvo v taki državi, kakšne naloge imajo razne delavske organizacije tam, kjer vlada proletarska demokracija itd.

Toda v današnjih obrambnih bojih proti reakciji pri nas in na celem svetu, ko gre za osnovne državljanske pravice, brez katerih delavstvo ne more razviti svojega razrednega boja uspešno, imamo v vseh socialističnih programih že 80 let napisane naše zahteve. In politične zahteve, objavljene v »Enotnosti«, niso nič drugega kakor parole, ki jih ima socialna demokracija že 80 let v svojem programu. Ako so površno stilizirane in izražene, ako ne govore o konkretnih napadih kapitala v Sloveniji, o napadu kolonialnega kapitala, o napačni politiki socialpatriotizma v Delavski zbornici in o vseh delavskih institucijah itd., to ravno dokazuje potrebo proletarske demokracije med delavskimi organizacijami, potrebo sestankov in diskusije, ki bo razčistila zablode na eni in drugi strani.

Po daljši debati o temeljih skupnega nastopa ter o kandidatni listi se je dosegel med delegati obeh strank sporazum za skupni nastop. Temelj sporazuma tvorijo politične zahteve, objavljene v »Enotnosti« ter spojitvene in objasnjene z objavljenimi pismi »Naprejš« in

**Kupujte samo
testenine**

**ki so priznane
najokusnejše.**

»Enotnosti«. Nosilec enotne liste na Štajerskem je socialni demokrat (Möderndorfer), na Kranjskem in v Ljubljani dekalist.

Za slučaj, da SPJ pristane na skupne politične zahteve v skupnem nastopu, je skupna konferenca izvolila komisijo, ki bi razgovarjala o kandidatih in nosilcih s SPJ.

Socialnih demokratov je bilo na konferenci 32, neodvisnih dekalistov 20, skupaj torej 52 zaupnikov. Vsi so soglasno odobrili doseženi sporazum za skupni nastop.

Dočim se je ves dan med obema skupinama vršila dostojna in resna razprava, ki je sicer pokazala ideološke razlike med njimi, toda se je obojestransko vršila mirno in stvarno, so voditelji SPJ prinesli na konferenco s seboj zli duh kričanja, zmerjanja, zagrinosti in sovražstva, kar so vse lastnosti male buržoazije, ki je vprežena ideološko v voz vladajoče buržoazije.

Ob 16. uri se je s prihodom SPJ začela skupna konferenca. Gospod Eržen iz Maribora se je ves čas trudil ne doseči enoten nastop, temveč razklati JSDS in Dekaliste. Venomer je hotel zaneti spor med štajerskimi zaupniki in organizacijami obeh strank in njihovimi centralami z umetnim zavijanjem stvarnega položaja pri pogajanjih.

Ko so pa videli, da so vsi tozadevni naporji zastoni, so se voditelji SPJ zatekli k svoji stari taktiki razbijanja z zmerjanjem, kričanjem in demagogijo.

Njihova izvajanja so si silno nasprotovala. Po vrsti so trdili, da je naš in njihov program eden in isti. Ko pa smo jih vprašali, zakaj so izstopili iz socialno-demokratične stranke in ustanovili svojo stranko, niso vedeli nič stvarnega odgovoriti.

Ko smo jim rekli, zakaj ne izvršujejo socialno-demokratičnega programa, ko trdijo, da je njihov program isti kakor naš, pa so izjavljali, da ostanejo pri svojem programu in da se sploh ne spuščajo v razgovore o njihovem programatičnem delu.

Na vse zadnje pa so se vendar spustili v razgovore o političnih zahtevah, ki naj bodo temelji skupnega nastopa. Tu pa se je takoj pokazalo, da teoretično v besedah priznajo soc. dem. program, praktično pa ga zavračajo in sledijo orjunaškemu programu.

Posebno jasno se je to pokazalo pri točki: **samoodločba narodov**. Po daljšem obotavljanju je moral Eržen priznati, da je samoodločba narodov v vseh socialističnih programih. Toda takoj nato ni hotel priznati samoodločbe slovenskega naroda, ki se danes po svoji ogromni večini smatra za narod, temveč se je postavil na stališče velikosrbskih šovinistov, ki ne priznavajo Slovencem njihove zavesti, da so narod, trdeč to, kar so že Jutrovcji opustili: da so Slovenci le »pleme«, ki nima pravice samoodločbe. Ko se jim je od strani naših zaupnikov povedalo, da je nemogoče skupen nastop, ako mi nastopamo z zahtevo samoodločbe — oni pa s teorijo, ki opravičuje zatiranje samoodločbe, so vzdignili huronski krik. Kot izkušeni demagogi so pač hoteli s tem preprečiti resno razpravljanje — a zastoni.

Še večji krik so dvignili, ko so jih naši člani prišli radi njihove politike v Mežiški dolini. Tam je angleški kolonialni kapital napadel zakonite pravice občinske samouprave, s tem da je pri naših oblastvih dosegel razpust zakonito izvoljenega in zakonito delujočega občinskega in šolskega sveta; napadel je tudi zakonite pravice delavstva, s tem da je odpustil delavske zaupnike, ki jih ščiti zakon; napadel nas je pa še bolj in se še bolj očitno vmešal v naše notranje zadeve, v suverenost naroda s tem, da si lasti pravico odstavljati uradnike, ker je zahteval premetitev učitelja Möderndorferja. SPJ ni storila ničesar za obrambo občinske in šolske samouprave in za obrambo zakona o zaščiti delavcev, temveč se je s svojim molkom in s politiko svojih eksponentov postavila na stran kolonialnega kapitala.

Mi smo zahtevali od SPJ, da se odkrito in jasno odreče od te podpore kapitala, da se ogradi in nastopi proti angleškemu »delavskemu« poslancu Monringu, ki je član iste internacionale.

Toda niti te tako jasne in vsemu slovenskemu delavstvu že znane politične zahteve niso hoteli voditelji SPJ sprejeti v svoj volilni program, da bi bili omogočili skupni nastop.

Po vseh njihovih demagoških besedah ter po njihovem neproletarskem obnašanju, zmerjanju in vpitju je bilo jasno, da so prišli samo razbijati proletariata, a ne združevati. In to delajo že 7 let.

Za sovraštvo, ki navdaja te voditelje, je posebno značilna izjava g. Erzena: »Tudi če crknem, Modern-dorfer ne bo izvoljen na Štajerskem.« Nakar mu je s. Klemenčič odgovoril: »Eržen in mi vsi bomo umrli, a proletariat bo živel!«

Za skupni nastop proletariata.

(Iz govora s. Klemenčiča na celjski konferenci.)

V Jugoslovanski Socialno-Demokratski Stranki ste večinoma vsi nekdanji sodelovali, a ste jo zapustili deloma ker se niste strinjali s takratnim Kristanovim vodstvom, deloma ker ste obupali nad njeno organizacijo, deloma ker se vam je zdelo pretežko izvrševati njen program in pravilnik, deloma pa ker ste obupali nad zavednostjo proletariata, ki vam raste prepočas. Kakor prejšnji kongresi, tako je tudi letošnji 18. kongres JSDS razpravljaj o potrebi skupnega nastopa proletariata v obrambi proti vedno hujši kapitalistični reakciji in je pokazal s sprejetjem predloga o federaciji vseh delavskih političnih, strokovnih, združbenih in kulturnih organizacij, ki stojijo teoretično na platformi internacionalnega razrednega boja, da je JSDS pripravljena nastopati skupno ne samo pri volitvah, temveč v vseh akcijah samobrambe proletariata.

Naša stranka je v 30 letnem svojem obstoju pri vsaki priložnosti poudarjala potrebo ne samo akcijske, temveč tudi organizacijske in duhovne enotnosti proletarskega razreda ter je vsak poskus razkola vselej in v vsakem času obsodila. Vabila je in vabi v svoje okrilje vse izstopivše člane od Kristana do Žorge, seveda samo pod pogojem, da socialistični program tudi izvršujejo, da v stranki sodelujejo in jo s svojimi prispevki pomagajo vzdrževati ter da se držijo proletarske demokracije in discipline.

Ker mnogo je poklicanih, mnogi se imenujejo socialisti — še celo klerikalci in liberalci; malo pa je zavedenih, ki hočejo požrtvovalno sodelovati, socializem izvrševati. Tudi vemo, da je v današnjem kapitalističnem sistemu, ko kapital nudi v eni roki delavcem ovsu, a z drugo grozi z bičem, z lakoto, vemo, da je v takem času brezposelnosti zelo težko posvetiti del svojega dela stranki, bodoči družbi; zato razumemo, da do enotnosti ne more priti čez noč.

O tem, kakšna naj bo proletarska država, kakšno naj bo gospodarstvo v socialistični družbi, kakšna bo vloga strokovnih in drugih delavskih organizacij v času revolucije, kako naj bodo urejene narodnosti, pokrajinske in občinske samouprave v socialistični državi in o drugih važnih problemih, pred katere je postavljen danes internacionalni proletariat, o vsem tem je večina delavcev še veliko premalo premišljevala. Zato je razumljivo, da o vseh teh problemih ne pride niti v internacionalni do enotnosti.

Toda v obrambi osnovnih državljskih pravic, samoodločbe in samouprave, v obrambi proti vsakršnemu kapitalističnemu nasilju, v teh osnovnih načelih socializma, ki jih ima delavski razred že od leta 1847 — torej že 80 let v svojih programih od komunističnega manifesta preko erfurtskega in do vseh današnjih programov, ter po 80 letnih izkušnjah proletarskega boja — vsaj v obrambi teh lahko opravičeno pričakujemo združitev in skupnega nastopa.

Posebno pa je zavedno delavstvo Slovenije, ki je v zadnjih 30 letih, odkar obstoji JSDS, imelo priliko spoznati vse idejne in praktične zablode krščanskih, narodno patriotskih, radikalnih in utopičnih socialistov, to delavstvo je že dovolj izobraženo, dovolj izkušeno in dovolj požrtvovalno, da bo zastavilo vse svoje sile za skupni nastop v obrambi proti vedno hujši reakciji.

Osnovne državljske pravice, samoodločba in samouprava, svoboda tiska, združevanja in zborovanja,

svoboda nacionalnih in internacionalnih zvez in razrednega boja, to so za delavstvo osnovna, krušna, življenjska vprašanja.

In vendar niti v teh vprašanjih navzlic neprestanim našim pozivom ni moglo priti do skupnega nastopa. Na majhni fronti v rudniku kakor na velikih mednarodnih frontah najde kapital vedno zavedne ali zavedene, plačane ali celo brezplačne svoje agente, ki zasadijo proletariatu v njegovem boju zahrbtno nož v rebra ter mu onemogočijo vsako pošteno obrambno akcijo.

Imamo prekrasen zgled v Mežiški občini. To je ena od onih redkih delavskih občin, ki so umele izkoristiti samoupravne zakonite pravice občine v korist občanov in na razmeroma malo škode angleškega kolonialnega kapitala. Zastopniki angleškega kolonialnega kapitala so v zaščito svojih ogromnih profitov, ki so jih pa pred davčnim oblastvom skrivali, intervenirali pri oblastvih proti učitelju — državnemu uradniku, proti politiki občine ter so protizakonito odpustili delavske zaupnike. V zaščito svojih velikih profitov se je angleški kolonialni kapital vmešal v suverene narodne pravice ter je minister navzlic priznanju zaslug na prosvetnem polju moral premestiti učitelja.

Rudarsko oblastvo intervenira na korist odpuščenih zaupnikov — kolonialni kapital pa ne upošteva oblastva, ne izvršuje zakonov. On hoče imeti predpravitve, privilegije, koncesije kakor na Kitajskem. Kar pa je najlepše, je to, da je član II. internacionalne in poslanec angleške delavske stranke tisti, ki zastopa angleški kapital v boju proti mežiškemu delavstvu.

Cela občina je solidarna z občinskim svetom. Cel okraj izraža zaupanje preganjani žrtvi angleškega kolonialnega kapitala. Pazite sodrugi! 90 % vlekapitala je inozemskega v Sloveniji. Ako bomo dopustili kolonialno politiko v Mežici, bo kolonialni kapital isto vršil tudi v Trbovljah, Zagorju, Celju, Mariboru — povsod kjer ima svoj denar vložen. Ako pa udarimo po prstih Angležev v Mežici, bodo uvideli vsi kapitalisti, da so prišli že do skrajne meje v izkoriščanju delavstva.

Razredni boj v Mežici ima internacionalni karakter. Na strani angleških delničarjev v obrambi njihovih profitov intervenirajo zastopniki angleškega imperija in angleškega parlamenta. Ti zastopniki istočasno vodijo kampanjo proti Rusiji, branijo vladi SHS priznati Sovjetsko soc. Rusko Republiko in skleniti z njo prijateljske zveze.

Zato boste vsi uvideli, da je nemogoč skupni nastop mežiških delavcev in vsega zavednega proletariata z zastopniki angleškega kapitala. (Tu dvignejo zastopniki SPJ silen krik.)

SPJ mora z dejanjem pokazati, da njeno vodstvo ne podpira zastopnikov kolonialnega kapitala v Mežici, v Zagorju, v Trbovljah in v Beogradu, mora torej —

Najboljši šivalni stroj in kolo je edino le

**GRITZNER
in ADLER**

za dom, obrt in industrijo v vseh opre-
mah.
Istotam pletilni stroj
DUBIED.

Pouk v vezanju brezplačen. — Večletna garancija.
Delavnica za popravila.
Nizke cene, tudi na obroke.

JOSIP PETELINC, Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika.

Dragiša Lapčević:

Razbijaštvo in žolte organizacije.

(Iz srbsčine prevedeno in objavljeno s pisateljevim dovoljenjem.)

(Konec.)

V.

Pri nas razbijaštvo še ne tvori organiziranega pojava, deloma zato, ker za njegovo organizacijo pred vojno še ni bilo žive in nujne potrebe. Na zapadu imajo kapitalisti ob času stavk opraviti z močnimi delavskimi organizacijami, pri nas pa so te organizacije še nezadostno močne in nezadostno konsolidirane, tudi naše borbe še niso nosile značaja popolnoma organiziranih borb. A zdaj po vojni in z naraščanjem stavkovnega gibanja in z utrditvijo naših organizacij, bodo tudi jugoslovanski delavci imeli posla z organiziranim razbijaštvom. Že pred vojno so bili poskusi v Srbiji za snovanje žoltih in razbijaških organizacij v Beogradu in Kragujevcu.

Pred vojno so se razbijači v Srbiji pojavljali na svoj riziko in strah, brez vsakršne organizacije.

Zdaj pa po vojni se bo tudi v združeni Jugoslaviji pojavilo razbijaštvo organizirano.

Na Slovenskem že obstojijo narodne delavske organizacije, ki se že prenašajo tudi na druge dele Jugoslavije. Na Hrvaškem se opaža gibanje za ustanovitev takih organizacij. Jugoslovanski železničarji se že grupirajo v narodnih organizacijah: zraven one v Sloveniji so nastale v Bosni in v Srbiji. Te narodne organizacije železničarjev imajo skupne sestanke, pa tudi skupne kongrese. Po železničarjih pride gotovo do poskusov, da se v narodne organizacije uvrstijo tudi druge stroke

delavcev v državnih podjetjih in v podjetjih, v katerih se bo delo dobivalo glavno po protekciji. Narodne organizacije pa so prave žolte organizacije, ki bodo nasprotovale razredni borbi delavstva in služile za organiziranje razbijaštva.

Sporedno s tem prihajajo organizacije krščanskih socialcev. Prejšnji poskusi takih organizacij v Bosni in na Hrvaškem so propadli, precej trajnosti so pa pokazale te organizacije na Slovenskem, kjer so se razvijale s pomočjo krščansko-socialnega gibanja v Avstriji. Zdaj se katoliški duhovniki zelo žurijo, da bi te organizacije stvorili po vsej Jugoslaviji. »Jugoslovanska strokovna zveza«, kakor se ta organizacija imenuje, je predelala svoja pravila. V novih pravilih je predvideno, da se ta organizacija razširi na vse pokrajine države SHS in da vanjo vstopijo vsi krščanski delavci, slovenski, hrvaški in srbski. Pravila in članske knjižice, ki so bile prej samo slovenske, so zdaj tiskane tudi srbohrvaško in duhovniki pripravljajo teren, da ustanovijo te organizacije povsod, kjerkoli mogoče.

Demokratska stranka poskuša v Beogradu ustanoviti organizacijo občinskih uslužbencev, pa bi potem začela podobne organizacije ustanavljati tudi po drugih krajih.

Vse to so organizacije, ki zametavajo princip razredne borbe in vse se postavljajo ne samo za pobijanje socializma, ampak tudi za dobavo razbijačev stavk.

Pred nevarnostjo, ki preti delavcem od strani teh raznih, a v bistvu žoltih organizacij, je samo ena rešitev: ako se vsi delavci združijo v svoje borbene organizacije in ako bo vsak organiziran delavec in delavka opozarjal one, ki so zašli, naj iz tabora neprijateljev preidejo v tabor sodrugov.

VI.

Še ena nesreča je, pred katero je treba čuvati delavsko gibanje. To je lump.

ako hoče skupni nastop s proletariatom — zapustiti vse ideološke, materialne in politične zveze z našo domačo fašistično buržoazijo, ki je stvarno samo agent in sluga kolonialnega kapitala.

Če se to zgodi, potem ni nobenega zadržka, da vse tri stranke nastopijo enotno vedno, a ne samo pri teh volitvah.

(Op. ur. Čitatelji nam bodo gotovo hvaležni, da smo objavili ta odlomek iz celjske konference vseh treh strank. Čeprav je odlomek, vendar prav razločno kaže, da stoji SPJ na strani kapitala. Zato zahteva, naj gredo vse tri stranke v skupni nastop vsaka po svojem programu, torej samo na mandatni lov, a kar se nalovi, mora pripasti SPJ, torej zastopnikom kapitala. Na očitke pa, da po različnih programih ni mogoč skupni nastop, so trdili, da imajo enak program kakor mi. V besedah so res socialisti. »samo« v dejanjih so — kapitalisti.)

Prišel je čas.

Po Koroščevem govoru v Celju in po bleiskem sporazumu Korošca z Vukičevićem ni več mogoče dvomiti, da je SLS spoznala ta trenutek za ugoden, da vstopi v vlado in se odpočije v njej od za njene sile predolgega, preveliko vztrajnost zahtevajočega boja za slovensko avtonomijo. Še nikdar v zgodovini ni narod, zbran na temelju katoliškega svetovnega naziranja, pod vodstvom klerikov, mogel v borbi za politično svobodo priti do zadovoljive odločitve. Še vedno je tak narod omagal na sredi pota. To bomo doživeli Slovenci tudi z SLS in že doživljamo.

Ni mogoče dvomiti, da se je SLS odločila za ta korak šele potem, ko je dobila neke obljube, da bo dosegla nekaj v smeri k realiziranju te glavne točke svojega današnjega političnega programa. Da ne bo dosegla uresničenja svojega maksimalnega, za slovenski narod minimalnega narodno-političnega programa zakonodajne avtonomije, je gotovo. Gotovo je tudi, da je to, kar je obljubljeno, malo, dosti premalo za to, kar potrebujemo Slovenci kot narod; dvomno pa je celo, da bo dosegla SLS vsaj to, kar ji je obljubljeno. Lahko se reče: Slovenci gredo z SLS zopet na lim. Čaka jih razočaranje, ne dosti manjše od razočaranja, ki je sledilo prvemu decembru 1918. leta.

SLS se je odločila za korak, ki je velike važnosti za celo slovensko življenje. Tak korak zveže gibalno silo neke stranke in jo prisili, da ostane na mestu ter da vse svoje sile uporabi za to, da brani doseženo. To dejstvo more v bodočnosti notranje politične fronte v Sloveniji zelo premakniti. A to bo dolg proces, ki se bo izvršil s silnimi boji; kajti težko je razbijati fronto na nekem idejnem temelju zbranega naroda, še težje pa ga je zbrati na novem idejnem temelju. Zamujene prilike in nerodnost slovenskih strank v preteklosti se kruto maščujejo na vseh slovenskih strankah in na celem narodu.

Prišel je čas. Prišel je čas, da delavski razred odločno zgrabi vodstvo usode slovenskega naroda v svoje mlade, krepke roke. Prišel je čas, da potisne SLS na tisto mesto, na katero spada, da jo prisili, da pokaže svoj bistveni značaj, ki obstoji v tem, da ji je katoličizem več kakor slovenski narod, da ji je katoliška cerkev organizacija, zaradi katere je narod in ne narobe. Prišel je čas, da jo delavski razred reši bremena, ki ji je bilo naloženo po čudni logiki slovenske zgodovine v glavnem po nezrelosti vseh svobodomiselnih slovenskih strank po vrsti; bremena boriti se za nekaj, kar je zanjo vendarle drugotnega pomena in ne središčna srčna zadeva.

Prišel je čas. Ali ga delavski razred čuti? L. U.

Poravnajte naročnino!

Od ničesar ne morejo naše organizacije trpeti toliko škode, kolikor od lumpa, ki, kadar se vanjo vrine, podgrizuje življenske korenine organizacije, vnaša vanjo demoralizirajoči in koruptivni duh, razvija intrige, izživa konflikte. Lump ima psihologijo, ki ni proletarska, lump ima moralo, ki ni proletarska. Lump, kakor nanese prilika, se hlina ali predrzno napada. Posebno je drzen in nezanesljiv v demokratski okolici, kakršna je delavska organizacija. Tu, kjer je vsak sprejet kot enak, se lump predrzno preriva v prve vrste, hoče vladati, zahteva odločujoč položaj. Lumpi zlorabljajo demokratsko ureditev naših organizacij in demokratsko mišljenje proletariata brezobzirno zastrupljajo, ustvarjajo prepire, intrigirajo, obrekujejo; najnižjih sredstev se lotevajo — samo da bi napravili zmedo in da bi v tej zmedbi, v oblikih zmešnjavah in prepirih se polastili organizacije, katero potem oslabiljo, razbijajo, upropastijo.

Mnoge naše organizacije so imele v tem oziru izkušnje in še kako grenke! Bili so ženski lumpi, ki so se vrinili v organizacijo. S ciničnostjo je ta lump računal bodisi da bi se vsilil kakemu proletarcu, bodisi da pod moralno zaščito organizacije živi nemoralno življenje. Od takega lumpa je bežal pošten del proletariata; to je baš oni del, ki je pravi borbeni material. Bili so moški lumpi, ki so razgnali organizacijo z intrigami in tiranskim gospostvom, ki so izčrpavali in razbijali svojo organizacijo. Mnogo organizacij je propadlo zaradi teh lumpov in po delu teh lumpov. Šele kadro so ti tipi pobegnili ali pa bili napodeni, so se počele organizacije popravljati, krepiti in napredovati.

Toda, ne se varati: bodisi isti tipi, bodisi novi proletarski lumpi se bodo še dolgo vračali na naše organizacije. Nekateri hočejo najti tu skrivališča in popraviti z ugledom organizacije svoje ime: vsak malopridnež in potepuh si išče častne obleke! Drugi si hočejo nagrabiti organizacijskega denarja. Tretji se vtihotapijo v organizacijo kot agenti policije. Četrti, notorični kockarji

Zborovanje VII. pokrajinske skupščine UJU od 5. do 7. julija 1927 v Kranju.

(Nadaljevanje in konec.)

Še na eno značilno okolnost je treba opozoriti. Deklaracijsko gibanje, če ga tako imenujemo, je izšlo prav za prav iz Mežiške doline, tega malega koščka Koroške, ki je pripadel Jugoslaviji; sprožili so ga učitelji, koroški Slovenci. Menda ni slučaj, da so ravno ti ljudje najbolje razumeli, kaj pomeni za učiteljstvo neodvisnost od vladajočih slovenskih strank. Pravo gadje gnezdo ta Mežiška dolina. Obenem nam dokazuje to, kaj zmore peščica ljudi močnega duha, ki se zaveda, kaj da hoče in ki se zna za to tudi boriti.

V ostalem nas zanima potek zborovanja sedme pokrajinske skupščine UJU v glavnem toliko, kolikor se je pokazalo, da hoče očiteljstvo ostati zvesto smeri, začrtani s Celjsko deklaracijo, koliko je to smer še krepkeje poudarilo ter kakšne zadevne sklepe je napravilo.

Dopoldansko delegacijsko zborovanje 6. julija so izpolnili programatični referati treh Primorcev (ali je res živ duh samo še na gorečih slovenskih mejah?) gg. Joža Pahor-ja, znanega pisatelja, Alojzija Hreščaka in Joža Ribičiča. Škoda je le, da so okoliščine take, da nobeden teh treh ni mogel govoriti tako odkrito in konkretno, kakor bi gotovo rad. Pahorjev referat je obsegal v glavnem sledeče: 1) poziv k dvigu stanovske zavesti in k reformi učiteljskih društev ter njihovih zborovanj (čim večja udeležba pri zborovanjih in čim smotrenejša izraba stanovskih sestankov); 2) misli o samoizobraževalnih nalogah učiteljstva in o organizaciji tega samoizobraževanja v krožkih z osrednjim izobraževalnim odborom kot vodečim organom ter o izobraževalnih tečajih; 3.) misli o reformi šole na kmetih in o delu učiteljstva med narodom; 4) misli o učiteljskem tisku. V organizacijskih vprašanjih poudarja potrebo stroge centralizacije. Značilni za novo smer, v katero se giblje učiteljstvo, so sledeči predlogi o temah, ki naj jih učitelji obravnavajo:

- a) idealizem in materializem;
- b) liberalizem: idejne in gospodarske osnove ter posledice;
- c) osnutek slovenskega narodnega gospodarstva;
- d) združništvo;
- e) kaj je družboslovje.

Torej, resen študij o zelo aktualnih vprašanih idejne razčiščenosti slovenskega življenja in tiste znanosti, ki čezdalje bolj postaja vodilna znanost: sociologije. Pravi pa: »Nikakor pa ne potrebujemo nekake duševne elite, ki si nabira znanja, da stoji potem samo v sebe zaverovana ob strani vsega. V nas Slovencih je že tako preveč hiperkritičnega razpoloženja — — — Ne potrebujemo sterilne duševne elite — — — Novi čas je napovedal boj intelektualizmu (to je praznemu umovanju kot posledici čustvene revščine, premajhne zveze z življenjem množic) in učiteljstva dolžnost je, da v tem boju pomaga! O šoli pravi, da je dete čistega intelektualizma in da ni našla onega odmeva v srcu naših širokih slojev, kakor bi ga morala. Pouk na deželi bodi torej prikrojen razvoju in dvigu kmečkega stanu. Učitelj naj nastopa kot organizator kmečkega življa v pravcu racionalizacije in boljše organiziranosti zemljedelstva. Pozitivno delo — nova stanovska ideologija!

V debati k temu referatu se je med drugimi oglašil tudi Doberšek, ki je poudarjal, da je treba poglobiti stike učiteljstva z ljudstvom. Učitelji, ki pride iz učiteljskega v službo na deželo, ne ve, kaj naj bi z znanjem, ki si ga je pridobil v šoli. Treba je poznati socialni položaj kmeta in industrijskega delavstva. Majhen zgled, kakšen je socialni položaj kmeta in industrijskega delavstva: 300 otrok je na šoli, kjer poučujem in 104 od njih nimajo svo-

(igralci) ali posredovalci za nakup in prodajo žensk, se vrinejo v organizacijo, da bi imeli legitimacijo poštenih ljudi. Peti se hočejo v organizaciji preriniti v ospredje, da dobijo v njej ugleda, da obrnejo nase pozornost, da bi dobili ceno in se prodali buržoaziji. A vsi ti so prevzetni, drzni, ničvredni intriganti, prepirljivci, pustolovci, ki jim je organizacija in socializem samo na jeziku, a tudi to le začasno, v globini duše skrivajo popolnoma nekaj drugega, kar je največji strup za organizacijo in kar je najogromnejše nasprotje socializma.

Ta lump je sposoben za demagogijo, pripravljen za vsako pustolovščino, strelja z revolucionarnimi frazami in se »briga« za »interes« organizacije, a posledica je vedno ena in ista: razbitje organizacij in ugonobljenje proletarskih interesov.

Zato se je lumpa treba čuvati. Ako ni vsakemu na čelu zapisano, kdo je in kaj in ga torej ne moremo poznati, da bi pred njim vrata v organizacijo zaprli, eno pa lahko storimo: paziti na ljudi in ne jim zaupati organizacijskih poslov, dokler se za daljšo dobo časa ne vidi, kdo je kdo, kaj je kdo in koliko je vreden. Pravi proletarci bodo to dobo lahko izdržali, lump pa ni zmožen: on bo zelo hitro izpregel in pokazal svoje ničvredne lastnosti.

So ljudje, ki po svojem položaju in po svoji ulogi v produkciji niso lumpi, a vendar imajo psihologijo lumpov. Ti se, vsaj po večini, lahko popravijo in treba jih je popravljeni. Treba je odkritosrčno, seveda nežno in obzirno, odkrivati potepuška nagnjenja in izobraževati jih v čisti proletarski ideologiji, da bodo tudi psihologijo izboljšali.

Skažene tipe pa, ki so najbolj koristni, kadar so daleč od delavskega gibanja in proti njemu, je treba odločno javno obtožiti, odkrito žigosati in nagnati. V svoji herojski borbi za osvoboditev ima proletarijat pravico in se mora očistiti tega gada, ki ga diskreditira in mu izpodgrizuje organizacijo.

jih staršev. Otroci so zanemarjeni. Sedanji otroci nimajo več domače vzgoje. Vedno večji pomen torej zadobiva šola: učitelj mora nadomestovati stariše. O delu učiteljstva med narodom na kmetih in navajanju dece k ljubezni do rodne grude mislim, da bi učitelj to delo vršil z večjo doživljenostjo, če bi tudi sam obdeloval košček zemlje.

Kot drugi je referiral g. Hreščak o gospodarskem programu. Izvajal je v glavnem: Brez trdnega gospodarskega temelja ni uspešnega dela nikjer. Naš socialni položaj se slabša. Treba krepkejšega gospodarskega temelja, da zraste hrbtnica. Sele, če bo učitelj vedel, kam naj se obrne v stiski, mu bo zrastle pogum, sprostile se bodo njegove sile za izvenšolsko delo in dvignil se bo moralni nivo vsega učiteljstva. Vodstvo naj napravi načrt za zbiranje obrambnega sklada. Treba je nastopiti tudi proti intransigenci učiteljskih zavodov. Pri društvenih zborovanjih naj bo stalna točka poročanje o gospodarskem stanju vseh naših organizacij. Vršiti naj se propaganda. Osnuje naj se centralni gospodarski svet. Priti moramo tako daleč, da bo prihodnja skupščina lahko sklenila obvezno prispevanje članov za sklad. »To se ne sme nikdar več zgoditi, da bi učitelj, ki je preganjan zaradi tega, ker se je boril za šolo, moral šele trkati na vrata!« Za okrepitev gospodarskega položaja učiteljstva, naj se ustanavljajo tudi pridobitvene zadruge, dvigne naj se rentabiliteta vseh učiteljskih gospodarskih podjetij in poveča naj se kontrola nad njimi.

»Ne komedianti, temveč ljudje, pripravljeni na žrtve moramo biti!« Debate o tem referatu ni bilo.

Kako velik korak pa je od lepega načrta do izvršitve, je pokazalo takoj dejstvo, da je bil predlog, po katerem naj bi že ta skupščina sklenila prispevek po 1 Din mesečno na vsakega člana za obrambni sklad, bil najprvo nekam zamešan in da je bilo razpoloženje učiteljstva tako, da so ga predlagatelji pozneje, ko bi moral priti zopet v razpravo, umaknili. Na ta način lahko izkervavi mnogo Möderndorferjev. To ni prav.

V predavanju o tisku je gospod Jože Ribičič omenil potrebo ustanovitve Mladinske Matice, ki naj izdaja dobro mladinsko slovstvo. Zadevni sklep je bil popoldne sprejet.

Popoldan 6. julija je izpolnilo tajniško in blagajniško poročilo ter delo v odsekih, v katerih so se izdelali razni predlogi, za realiziranje v dopoldanskih referatih izrečenih programatičnih misli in so se v popoldanskem zborovanju ti predlogi skoro brez debate sprejeli. Med njimi je bilo tudi več protestov proti raznim členom finančnega zakona, s katerimi je učiteljstvo v svojem socialnem položaju hudo prizadeto. Sprejet je bil predlog, ki graja zunanjo, mehanično unifikacijo šolstva, vsled katere bi bilo slovensko šolstvo zelo prizadeto. V zadregi je bil človek, ko je poslušal debato o obveznem prispevanju po 1 Din mesečno na člana za učiteljski pevski zbor po vzoru moravskega učiteljskega pevskega zbora. Končno je bil vendar sprejet zadevni predlog. Večerni nastop tega zbora je pokazal njegovo resno umetniško stremenje. Ena opazka, ki jo je poročevalec »Napreja« slišal, pa vendarle kaže, da nekaj morda ni v redu. »Malo bolj slovenski program bi pa lahko izbrali«, je rekel nekdo. Zanimivo in važno je bilo poročilo g. Skale o novih pravilih UJU. Slovensko učiteljstvo je tu v nevarnosti, da s pravili zapravi položaj, ki si ga je s celjsko deklaracijo izvojevalo in da greši proti revolucionarnemu duhu c. d., ki se je rodil iz slovenskih razmer.

Manifestacijsko zborovanje 7. julija je poteklo sledeče: Med pozdravnim govorom g. Škulja, je bil deležen Möderndorfer ovacij, ki so bile izmed vseh najbolj spontane in burne. Človek je moral to videti, da si more prav predstavljati. Sicer je govor g. Škulja zopet izzvenel v klicu: nazaj k narodu! Mestna kultura in civilizacija ne more biti merilo in kompas za naše delo med preprostim narodom.

Odzdravni govor kranjskega župana Pirca je vseboval za njegovo politično družbo značilno trditev, da se široke plasti naroda ne morejo prilagoditi novim razmeram. Gospod Košnik je poudarjal potrebo solidarnosti vseh državnih nameščencev v boju za svoje pravice.

Referirali so: G. Josip Dolgan o vzgoji kmetске mladine po šolski dobi, gospa Josipina Ahtikova o temi »Naša mati« in gospod Ivan Malnarč o »Rdečem križu«. Dolganov referat se je v nečem precej značilno razlikoval od referata gospoda Pahorja: po svojem bolj idealističnem duhu in po poudarjanju potrebnosti organizacije celote gospodarske, kulturne in etične vzgoje ter izobrazbe. Gospa Ahtikova je govorila, kakor so trdili učitelji, s katerimi se je poročevalec »Napreja« pogovarjal, revolucionaren govor, kakršen bi bil za časa Luke Jelenca na zborovanju nemogoč. Citira Cankarjeve besede o materi. Govori o potrebi zakonite zaščite nezakonske matere in dece. Učiteljstvo mora dobiti stik z domom, z materjo. »Preveč smo učitelji, premalo vzgojitelji!« Učiteljica naj bi zbiralala dekle in jih poučevala o praktičnem delu, K gospodinjskim tečajem bi morale dobiti pristop tudi revnejša dekleta. Kritizira spolno razuzdanost moške mladine in poziva na boj proti alkoholu.

Po zborovanju se je šlo učiteljstvo poklonit pred spomenik kralja Petra. Treba je namreč poročati o vseh značilnostih. Nato so odšli na pokopališče na grob Prešerna. Tam je imel govor g. Ivan Mavrič. Poročevalec »Napreja« je ugotovil, da je spomenik kralja Petra mnogo sijajnejši kakor nagrobni kamen Prešernov in da stoji v vsakem oziru bolj pri srcu današnjega Kranja kakor Prešeren. Videz je bil za podmeno, da je tudi pri učiteljstvu tako.

Mnogo je še nasprotstev in nepojasnenosti v idejnem temelju današnjega UJU, mnogo še nasprotstev med besedo in dejanjem, a učiteljem deklaracijskega duha kličemo: krepko naprej, v vas in z vami je lepša in močnejša bodočnost slovenskega učiteljstva in v veliki meri tudi celega slovenskega naroda!

Važen opomin Vam daje mlinček v kuhinji, da kupite kavo in nadomestke v zrnih. Potem namreč veste, kaj kuhate. Če kupite pravo Žiko, jo dobite samo v zrnih. Tako se prepričate, da je Žika iz rži, ki ustvarja res zdravje in moč.

Razno.

Vsem naročnikom »Napreja« smo priložili k današnjemu »Napreju« tudi »Enotnost«, kot prilogo. Uprava »Enotnosti« je na podoben način priložila »Napreju«, tako da bodo vsi socialni demokrati in dekalisti čitali oboje. To je potrebno za dokaz medsebojne želje po odkritosrčnem medsebojnem spoznavanju, pa tudi želje po razširjenju proletarskega tiska. Potrudili se bomo doseči tolikšen sporazum, da bosta oba lista izhajala sicer samostojno, a se vendar dopolnjevala, eden ob torkih, drugi ob petkih, da bosta skupaj tvorila dvakratno tedensko izdajo. Seveda se morajo naročniki s svoje strani tudi odzvati in takoj poslati zvišano naročnino 10 Din. Storite to takoj vsi, ki ste za stvarno združitev proletariata. Taka združitev je za zdaj najboljša, kajti če bi se izkazalo, da nikakor ne spadamo skupaj, bomo vsak čas zopet lahko vsak zase, oba lista samostojna. — Naročniki »Napreja«, ki so že poslali 10 Din, bodo s to rešitvijo gotovo zadovoljni, trajna pa bo le, če se bodo odzvali tudi drugi. Naročniki »Enotnosti« seveda morajo poslati zvišano naročnino svojemu listu, ne »Napreju«, ker ne gre, da bi si medsebojno naročnike jemali.

Prohibicija v Jugoslaviji. »Narodni dnevnik« z dne 15. julija 1927 poroča: Notranje ministrstvo je izdalo pretirano stroge odredbe v svrhu pobijanja pijanstva. Kogar zalotijo policijski organi in pijanem stanju, bo kaznovan prvič z globo 500 Din ali pa z zapornom 25 dni. Seveda bo moral plačati vrhu tega še kolke in ostale pristojbine. Drugič bo kaznen še višja, namreč globa 1000 Din ali pa 50 dni zapor. Gostilničar, ki bo dal že pijanemu gostu še alkoholne pijače, bo plačal isto globo kot »pijanec«. V drugič se mu odvzame koncesija. — Mesto, da se uvaja tako rekoč abstinenca in izdajajo pretirano stroge odredbe v svrhu pobijanja pijanstva, naj bi se raje skušale urediti bolj pereče zadeve, kot so stanovanjska mizerija, pobijanje brezposelnosti, uradniške razlike itd. — Res je, da so take prisilne odredbe samo slabotno nadomestilo za prostovoljno abstinenco, ki je edino prava abstinenca. Toda, kjer smisla za prostovoljno abstinenco ni, tam so take odredbe kakor je zgoraj omenjena, čisto upravičene in bi jih moralo vse čašništvo zagovarjati. Človek ima vtis, da se je nekdo pri »Narodnem dnevniku« čutil s »pijancem« v zgoraj omenjeni odredbi hudo prizadetega.

Korošec o Radiću ali kriza Koroškeve demokracije. »Slovenec« z dne 20. julija 1927 poroča o pogovoru, ki ga je imel dopisnik »Narodne politike« s Korošcem in navaja sledeče Koroščeve besede: »Radić lahko dobi tudi 315 mandatov, ali vlado ne sme dobiti, ker ne more jamčiti, kam bi privedel državo.« — To je že res, da si človek Radića ne more prav predstavljati pri krmilu države. In vendar so te besede za politika, voditelja največje slovenske stranke in vsaj od izvenslovenskih političnih krogov nesporno priznanega voditelja slovenskega naroda, gorostasne in politično skrajno nemodre. S takimi besedami se vzbujajo v večinski hrvaški stranki samo želja po maščevanju, ki ob teh in takih razmerah ne bi zadelo dr. Korošca, temveč slovenski narod. Saj ve gospod Korošec iz lastne izkušnje, kako se zgodi Slovincem, če jih Belgrad nič več ne potrebuje. Slovenska ministrstva trajajo ravno za eno vožnjo z ministriškim avtomobilom nekaj kilometrov izpred ministrskega urada; nazaj se pripelje ministriški avtomobil že brez slovenskega ministra. Pa tudi še za kaj drugega so te besede značilne. V zadnjem času namreč gospod Korošec kaj rad govori in piše (n. pr. v »Socialni misli«) o krizi parlamentarizma. Dobro, naj govori. Toda ali misli, da je politika, ki jo je inavguriral v zadnjem času pravi način, da se ta kriza odpravi. Naj gospod Korošec pazi, da kamen dvorske diktature, ki ga pomaga prožiti, ne pomečka njega samega!

»Učiteljski tovariš« imenuje mojo trditev v »Mladini«, da tudi on ni našel v teh dneh prave besede za Möderndorferja, drzno. In vendar je res, da nisem čital v času, ko je sedel Möderndorfer še v zaporu (ta čas mislim pod »v teh dneh«) nobene zares pogumne in verne besede. Vse, karkoli je pisal »Učiteljski tovariš« v teh dneh o M., je preveval duh skepe in »nezmognosti« jasne lastne sodbe. To čakanje na sodno odločbo sem hotel ravno žigosati. Upiralo se mi je, da bi bila vera v poštenost M. zavisna od tega, kaj da poreče sodišče. Tako, kakor poroča »U. t.« sedaj, poroča šefe naknadno. No, tudi naknadne izpovedi vere v Möderndorferjevo poštenost sem zelo vesel. — Loize Udé.

Josip Fr. Knaflič, član uredništva »Slovenec«, ki je pod psevdonimom »Triglavski« napisal v »Slovencu« marsikatero sentimentalno, pa tudi katero krepko besedo v obrambo slovenstva in v »Slovenskih pismih« povedal na naslov zlasti Jugoslovenskih političarjev nekaj prav gorkih, se je z nadaljevanjem teh pisem nenadoma oglašil v »Jutru« z dne 17. julija t. l. V uvodnem pismu navaja, da so nastale okoliščine, ki mu onemogočajo še nadalje pisati v »Slovencu«, da »Slovenec« prav za prav ni glasilo SLS, temveč glasilo katoliškega tiskovnega društva, »krogov, ki predstavljajo svet čisto svojevrstno in v marsičem nasprotno temu, kar zlasti mi laični inteligenti v SLS (vsaj večina nas) hočemo«. Poleg dr. Stanovnikovega upora kaže ta primer, da je med laiki in kleriki v SLS bojno razpoloženje. Dočim pa kaže dr. Stanovnikov boj proti dosedanjemu vodstvu SLS samo nerodnost, je v Knafliču nekaj drugega. Ne gre namreč

Pletilni stroji najnovejšega patenta »Ideal«, nemškega izdelka, so edina in najugodnejša prilika za trajni in dober zaslužek. — Pouk in polasnja daje: Franc Kos, Ljubljana, Židovska ulica šte. 5.

samo zaradi »večje publicitete« pisati v »Jutru«, naivno je misliti, da se bo komu pri zakrknjenih grešnikih »Jutrovec« družbe posrečil »puč« in neokusno je laičnemu inteligentu SLS govoriti, da nosi SLS največ krivde, da Slovenci nismo organizirani kot narod (kaj misli Knaflič s tem prav za prav!?), ko je lepo število let branil njen program in še danes trdi, da je njen somišljenik. Tragedijo slovenskega inteligenta, ki si ne more misliti, da bi slovenski narod iz politične zagate, v katero je zašel, mogla izpeljati kaka druga stranka, kakor meščanska, bi mogli nazvati vse to, kar se godi z gospodom Knafličem in kar se bo od tega trenutka dalje še godilo z njim. Lepe reči bomo še slišali v teh novih »Slovenskih pismih«.

Med razumom in čustvom visi človek že tisočletja, a nikakor še ni in tudi v prihodnjih tisočletjih ne bo mogel brez kazni odtrgati vezi, ki ga vežejo na to ali ono stran. Propadel bo razumnik brez čustva, propadel bo tudi čuteč človek brez razuma; samo, samo kdor ohrani svojo vez na oba bregova, bo rešen propasti in bo imel tudi za življenjsko srečo potrebno harmonijo.

Za tedensko dvakratno izdajo »Napreja« že od avgusta je poslalo po 10 Din do 15. septembra 69 naročnikov, skupaj dozdaj 93 naročnikov. Delavstvo le nerado plača tisto, česar še ni — danes dobite prilogo, torej dvojen list, zato upamo, da bodo prispevki za dvakratno izdajo prihajali v primerno večjem številu: plačajte, kar že je!

Inseratna politika trgovcev pomeni, da hočejo trgovci nekatere liste podpirati, druge pa umolčati. Le oglejte si, delavci, kako polni so kapitalistični listi raznih inseratov, ki jih v delavskem tisku nikdar ne vidimo — čeprav kupujejo skoro vse potrebščine le delavci in kmetje. Kaj, če bi se delavci in kmetje tudi začeli baviti z inseratno politiko? Če bi kupovali vse potrebščine le pri trdkah, ki ponujajo svoje blago v delavskem tisku. Gospodarji vse inseratne politike so delavci, če se zavedajo, kajti vsa trgovina je odvisna od tistih, ki kupujejo.

Komunistični manifest je najstarejši program, spisan od Karla Marksa in Frid. Engelsa pred 80 leti. Kdor ga nima, naj ga takoj naroči pri upravi »Napreja«. — Cena 3 Din.

Dopisi.

Gorje pri Bledu. Izid volitev v tukajšnji občinski zastop, ki so se vršile v nedeljo 17. julija, je bil sledeči: Lista Gospodarske skupine (SDS) je dobila 78 glasov in 3 odbornike. Slovenska ljudska stranka 320 glasov in 13 odbornikov. Kmetstvo delavska zveza (JSDS) združena s kmeti 204 glasov in 9 odbornikov. Volitve so se pričele pol ure pred predpisanim določenim časom. Radi tega

so samostojni demokratje menda vložili pritožbo in se pričakuje razveljavljenje volitev. Pri zadnjih občinskih volitvah so imeli klerikalci 14 odbornikov, kar pomenja kljub silnemu osebnemu blatenju v tej volilni borbi nazadovanje za 1 odbornika. Delavstvo drži svoje pozicije trdno v svojih rokah, kar se je pokazalo na volišču Dobrava (industrijski revir) v sledečem: Slov. ljud. stranka 38 glasov. Samostojna demokratska stranka 24 glasov, Kmetstvo delavska zveza (JSDS) 104 glasove. Iz tega se delavstvo uči, da je treba okrepiti organizacijo in le z organizacijskim združenim delom napraviti juriš na klerikalizem itd. v Gorjah, da izbijemo občino iz kapitalističnih krempljev. Občinska samouprava mora odgovarjati najširši potrebi občanarjev, ne pa strankarskemu gospodarstvu. Zato širimo organizacijo, da bomo zmožni za uspešen razredni boj napram našemu sovražniku — kapitalu. V organizaciji, sestankih je naša moč! V skupni debati naše delo! Zato naprej — do zmage! K.

V Poljanah nad Škofjo Loko se je junija obnovila krajevna organizacija KDZ. Vložila je samostojno kandidatno listo za občinske volitve, ki se bodo vršile v nedeljo 24. julija. Preteklo nedeljo je priredila javen shod, ki je bil razmeroma dobro obiskan, čeprav so imeli sočasno shod tudi klerikalci. Potem pa se je vršil v privatnem stanovanju s. Demšarja občni zbor, ki je izvolil sledeči odbor: predsednik Leopold Miklavčič, tajnik Jakob Miklavčič, njegov namestnik Viktor Demšar, blagajnik Matevž Demšar, odbornika Pavel Oblak in Alojz Kalan. Nadzorstvo: Jože Krek, Jože Perko in Avgust Šubic. Želimo, da ta nekdanja močna organizacija pridno prireja sestanke, da se med sodrugi z odkritosrčno debato doseže potrebno soglasje občanarjev, ki bo pomagalo iz sedanje bede vsem, ki delajo. Le mrtvilo je krivo, da mora proletariat za daleč nezadostne mezde delati toliko, da mu ne ostane niti čas za čitanje. Posledica tega je brezbriznost, ki si jo kapital želi, ker mu večja profite. Zemlja je v Poljanah dražja ko v Ljubljani!

Med mnogimi dopisi delavcev, ki povsod zahtevajo skupnega nastopa, smo prejeli tudi enega, ki propagira bojkot volitev, če ne pride do združitve. Te besede so bile napisane najbrž zato, da povzbudijo vse k sodelovanju, ker se drugače taka »grožnja« ne da razumeti. Če bi se pa ta grožnja res izvršila, bi bila edinole na korist kapitalistom! Tega namena pa delavci nimajo, zato pojdejo med delavce in kmete agitiraj zdej — dokler je še čas — za skupni nastop magari proti volji posameznikov, ne pa šele potem za bojkot. Še bolj uspešno pa je ustanavljanje organizacij, ki jemljejo posameznikom moč iz rok.

Mežica. Novi odbor krajevnih organizacij JSDS in KDZ v Mežici tvorijo ss. Vinko Möderndorfer (predsednik), Franc Trebovc (podpredsednik), Robert Lamprecht (tajnik), Franc Blatnik II. (blagajnik). Nadzorstvo: ss. Martin Komar, Ivan Ladinek in Jožef Perovec.

ZAHVALA.

Ko mi je zločinska roka umorila moža in ugrabila trem nedoraslim otrokom očeta in prehranitelja, mi je bilo v tolažbo izkazano mi sočutje. Zahvaljujem se tem potom delavstvu Dravograda, Guštanja, Mežice in Črne z cvetjem izkazano zadnjo čast mojemu pokojnemu možu Andreju Brumnu. Izrekam še posebno zahvalo mežiški godbi in požarni brambi kakor tudi črnskemu občinskemu odboru, ki je tudi poravnal pogrebne stroške za svojim pokojnim županom. — Črna 11. julija 1927.

Eliza Brumnova.

Obrambni sklad.

Zadnji izkaz dne 16. julija 1927.

Din 4.850.40

Nabiralna pola št. 43; nabiral s. Anton Žagar na Javorniku:

Pavel Šubic	»	2.—
Ivan Mulej	»	3.—
Reinvald Susino	»	2.—
Miha Noč	»	2.—
Franc Žvab	»	2.—
Franc Dolinar	»	4.—
Jakob Jeršin	»	3.—
Maks Blažič	»	5.—
Franc Ahačič	»	3.—
A. Ž.	»	10.—

Nabiralna pola št. 44; nabiral s. Florjan Stanovnik na Javorniku:

(poslal brez imen posameznih darovalcev)	»	100.—
Janko Cvajnar, Medvode	»	5.—
Leopold Miklavčič, Poljane n. Škofjo Loko	»	20.—

Nabiralna pola št. 8; nabiral Franc Stojan v Celju:

Franc Kramberger	»	2.80
Marko Majcen	»	4.—
Franjo Stojan	»	5.—
Simon Kovačič	»	4.—

Nabiralna pola št. 16; nabiral s. Fr. Stojan v Celju:

Martin Mastnak	»	10.—
Anton Brečko	»	100.—
Miha Košenina	»	8.—
Jakob Purič	»	3.—

Skupaj Din 5148.20

22. julija 1927 — 3.800 izvodov.

Gospod lekarnar Blum, Subotica.

Čast mi je sporočiti Vam, da so mi Vaše kapsule Larucin zelo dobro pomagale pri spolni bolezni in da je kapanje povsem prenehalo. — S spoštovanjem K. M. Maribor. — Kapsule Larucin se dobivajo po 20 Din v vseh lekarnah. Glavno skladišče: Apoteka Blum, Subotica.

Triko-perilo

za moške, žene in otroke, volna v raznih barvah, rokavice, nogavice, dokolenice, nahrbtniki za šolarje in lovce, dežniki, kloti, šifoni, žepni robci, palice, vilice, noži, škarje, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, brivce edino le pri trdkih

Josip Petelinc, Ljubljana,

blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

Najnižje cene! Na veliko in malo.

Razširjajte „Naprej“ in darujte za Tiskovni sklad!

Tvornica dežnikov in solnčnikov
L. MIKUŠ, Ljubljana, Mestni trg 15

priporoča svojo bogato zalogo dežnikov v kakršnikoli velikosti po najnižji ceni.

Ustanovljeno leta 1839.

Novo!

NOVA
manufakturna in modna trgovina „Pri Golobu“
Celje, Narodni Dom.

Novo!

Vam nudi svojo bogato zalogo tu- in inozemskega blaga po konkurenčnih cenah. Fabriško platno od Din 6.50 naprej. Belo platno od Din 8.— naprej. Platno za rjuhe od Din 25.— naprej. Oksfort za srajce od Din 10.— naprej. Blago za moške obleke od Din 60.— naprej. Druk od Din 10.— naprej. Močna hlačevina dvojna širina Din 30.—. Ševijot v raznih barvah dvojna širina od Din 35.— naprej. Volneno blago v vseh barvah dvojna širina od Din 48.— naprej. Močne ženske nogavice od Din 15.— naprej. Močne moške nogavice od Din 9.50 naprej. Srajce za moške od Din 31.— naprej. Spodnje hlače od Din 20.— naprej. Pavolnasti krepki za ženske obleke od Din 12.— naprej. — Velika izbira svilenih robcev, nogavic, naglavih robcev, brisač, odev, potrebščine za šivilje in krojače. Lastna izdelava delavskega perila. Stranke iz dežele in delavci dobijo poseben popust. Stranke pa, ki trgovine osebno obiskati ne morejo, se jim na željo pošljejo vzorci.

Ali se hočete

GIHTA in REVMAZMA

temeljito osvoboditi?

Revmatizem je strašna, zelo razširjena bolezen, ki ne prizaneša niti siromaku, niti bogatašu in zahteva svoje žrtve v bajtah in palačah. Mnogostranske so oblike, v katerih se bolečine pojavljajo, in večinoma niso bolezni, ki jih označujemo s popolnoma drugimi imeni, nič drugega kakor revmatizem. Bolečine v kosteh in členkih, otekline v členkih, spačene roke in noge, trganje, zbadanje, krči v raznih delih telesa, in celo slabost oči, so najpogostejše posledice revmatizma in gihta.

Kakor je različna slika, ki jo kaže ta bolezen, tako so tudi vsakovrstna mogoča in nemogoča sredstva za zdravljenje, zdravila, miksture, masti, itd., ki so se nudila bolnemu človeštvu. Večina teh sredstev ni zmožna ozdraviti, ampak prinese kvečjemu samo kratkotrajne olajšave. Kar Vam mi priporočamo je nekaj naravnega.

Nudimo Vam sigurno pomoč.

Naše zdravljenje je izvrstno in deluje hitro. Da dobimo še več posnemalcev, smo se odločili vsakemu, ki nam piše, našo zanimivo, zelo poučno razpravo

poslati popolnoma brezplačno!

Kogar torej mučijo bolečine, kdor se hoče na nagli način temeljito in brez nevarnosti osvoboditi tega zla, naj piše še danes!

AVGUST MAERZKE, Berlin-Wilmersdorf,
Bruchsalerstrasse Nr. 5. — Abt. 324.

Moderna knjižnica

3 zvezki so izšli in tvorijo skupaj eno knjigo.

Cena knjige 12 Din.

Dobiva in naroča se v tiskarni „SLOVENIJA“ v Ljubljani, Wolfova ul. 1

Cena posameznemu zvezku Din 4

UČITELJSKA TISKARNA

Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6, reg. zadr. z om. zav.

Tiskovine za šole, županstva in urade, najmodernejše plakate in vabila za veselice, letne zaključke. Najmodernejša uredba za tiskanje časopisov, knjig, brošur itd.

Stereotipija.

Litografija.